

HAKIJAN NIMI JA Y-TUNNUS

Suomussalmen kunta, 0189925-7

HAKIJAN ESITTELY

Suomussalmi on vireä reilun 7000 asukkaan yläkainuulainen kunta. Suomussalmen kunnan yrityspalvelut on osa kunnan elinvoimapalvelujen toimialaa. Yritystoiminnan kehittäminen on kunnalle tärkeä asia, ja kunnalle on luontevaa toimia aktiivisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Suomussalmella on monipuolisen matkailutarjonnan lisäksi myös erilaista luontoon tukeutuvaa elinkeinotoimintaa, kuten metsätaloutta, kalastusta ja luonnontuotteiden jalostusta. Tekniset palvelut vastaa kunnassa mm. lakisääteisestä rakennus- ja ympäristövalvonnasta. Kunnalla on vahvaa osaamista ja monipuolista kokemusta niin hankkeiden hakemisesta kuin hallinnoinnista.

Kunta toimii hankkeen hakijana, koska kunta omistaa Ruokapuiston kalankäsittelytilat, joiden kehittämiseen hanke kohdistuu. Lisäksi kunnalla on hyvät edellytykset toimia hankkeen välirahoittajana. Kunnalla on aiempaa kokemusta yhteistyössä kalastajien kanssa vuosina 2020–2021 toteutetusta Ruokapuiston kalankäsittelytilojen kehittämishankkeesta.

HANKKEEN NIMI

Ruokapuiston kalankäsittelytilojen kehittämishanke II

HANKKEEN TOTEUTUSAIKA

1.5.2024-30.4.2025

HANKKEEN JULKINEN KUVAUS

Hankkeessa Suomussalmelle Ruokapuiston kalankäsittelytiloissa vuokralla toimivien I-ryhmän kaupallisten kalastajien käyttöön hankitaan jäähilekone, joka parantaa kalojen säilytystä ja estää kylmäketjun katkeamisen. Jäähilekoneen lisäksi hankitaan astiat, joilla jäätä voidaan helposti liikutella tiloissa, uusi ilmalämpöpumppu tilojen lämpötilan optimaaliseen säätelyyn, vaaka kalojen punnitukseen, haarukkavaunu astioiden liikuttelua varten ja vakuumpakkaus koneen kalojen säilyvyyden parantamiseen.

HANKKEEN TARVE JA TAUSTA

Nykyisin Ruokapuiston tiloissa on kunnan omistama vanha jäähilekone, joka on pääasiallisesti tiloissa myös vuokralaisena toimivan Kainuun Kalatuote Oy:n käytössä. Laite on vanha ja sitä on pitänyt huoltaa usein. Lisäksi käyttäjiä on koneen kapasiteettiin nähden liian monta. Uudelle jäähilekoneelle on selkeä tarve. Vanha jäähilekone tulee jäämään Kainuun Kalatuote Oy:n käyttöön, ja Kainuun Kalatuote Oy ei tule käyttämään uutta jäähilekonetta, vaan vain neljä I-ryhmän kaupallista kalastajaa käyttävät uutta konetta.

Jäähilekoneen lisäksi hankittavat astiat kansineen, vaaka ja haarukkavaunu helpottavat niin jäiden kuin kalojen käsittelyä tiloissa. Hankittavat astiat ovat elintarvikekäyttöön tarkoitettuja muovisia kannellisia astioita, joiden tilavuus on 450 litraa/astia. Uudet laitteet parantavat myös kalastajien työergonomiaa ja -turvallisuutta. Uusi vakuumpakkaus kone parantaa kalojen säilyvyyttä. Uuden ilmalämpöpumpun hankinta

tehostaa tilojen lämpötilan säätelyä. Nykyisin tiloissa on suora sähkölämmitys kattopattereihin. Yhden ilmalämpöpumpun lämmitysteho ei puolestaan riitä koko tilan lämmittämiseen. Tiloissa käytettävistä sähköllä toimivista säteilylämmittimistä ei olla luopumassa, mutta niiden käyttö on tällä hetkellä vähäistä, ja niitä käytetään arviolta vain noin pari kuukautta vuodessa. Uusi ilmalämpöpumppu vähentää säteilylämmittimien tarvetta entisestään ja siten sähkönkulutuksen määrää. Uusi ilmalämpöpumppu vaatii vähemmän energiaa toimiakseen. Arvioitu energiansäästö uuden ilmalämpöpumpun myötä on 2000 kWh/vuosi.

Uuden jäähilekoneen kapasiteetti on 1000 kilogrammaa jäätä vuorokaudessa. Nykyisen jäähilekoneen kapasiteetti on ollut sama koneen toimiessa täydellä teholla. Nykyistä jäähilekonetta ei ole käytetty jatkuvasti täydellä teholla, koska laitteen käyttöikä on täyttymässä ja vikoja ilmenee usein. Nykyinen jäähilekone on hankittu arviolta 1990-luvulla tilojen käyttöönoton aikoihin. Kunta maksaa nykyisen jäähilekoneen veden ja sähkön, mutta uusi jäähilekoneen veden ja sähkön kulutus tulee kalastajien maksettavaksi, koska kone tullaan liittämään kalastajien vuokratilojen vesi- ja sähkömittareihin.

Hanke tukee ja kehittää kaupallista kalastusta Suomussalmella. Hankkeen avulla kalojen säilyvyys paranee ja kylmäketjun katkeamisen riski pienenee. Kalojen säilyvyyden varmistuessa kalastajilla on mahdollista kasvattaa saalismäärää ja erityisesti lämpimänä vuodenaikana kalastuspäivissä ei tarvitse pitää turhia taukoja säilytysongelmien vuoksi. Hanke vahvistaa yhteistyötä alueen I-ryhmän kaupallisten kalastajien välillä. Hanke lisää lähikalan ja vähempiarvoisina pidettyjen kalalajien käyttöä.

Hanketta on valmisteltu yhteistyössä kalastajien, kunnan teknisten palveluiden ja elinvoimapalveluiden henkilöstön kanssa.

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on edistää paikallista kalastuselinkeinoa, lisätä paikallisen järvikalan käyttöä ja parantaa myytävän kalan laatua. Kesäkalastus saadaan toimimaan uuden jäähilekoneen ansiosta ilman katkoja, kun jäähilettä on saatavilla jatkuvasti. Määrältään liian vähäisen tai liian nopeasti sulaneen jäähileen vuoksi on joskus aiemmin kalastuksessa jouduttu pitämään kesäkaudella taukoa. Myös saalismääriä on mahdollista maltillisesti kasvattaa. Jäähilekoneen lisäksi tehtävät pienhankinnat (astiat jäiden käsittelyyn, haarukkavaunu, vaaka ja vakuumpakkaus kone) parantavat kalastajien työergonomiaa ja -turvallisuutta kalankäsittelytiloissa.

HANKKEEN TOIMENPITEET

Hankkeessa hankitaan Suomussalmelle Ruokapuiston kunnalta vuokratuissa kalankäsittelytiloissa toimivien I-ryhmän kaupallisten kalastajien käyttöön jäähilekone, josta saadaan jäähilettä pyydettyjen kalojen säilyttämiseen ja astiat, joilla jäätä voidaan helposti kuljettaa toimitiloissa. Näiden lisäksi hankitaan uusi ilmalämpöpumppu tilojen lämpötilan optimaaliseen säätelyyn, vaaka kalojen punnitukseen, haarukkavaunu astioiden liikuttelua varten ja vakuumpakkaus kone kalojen säilyvyyden parantamiseen. Uuden vakuumpakkaus koneen avulla voidaan pakastaa aiempaa pienempiä kalamääriä ja kuljettaa myöhemmin isompina erinä kalajalostustehtäisiin ja tukkuihin. Jäähilekone säilytetään vuokralaisten tiloissa sisällä, lukkojen takana.

Yhteistyökumppanit

Suomussalmen kunta toimii hankkeen hakijana ja välirahoittajana. Neljä suomussalmelaista I-ryhmän kaupallista kalastajaa on toiminut hankkeen ideoijana. Hankkeen osapuolet ovat toisille ennestään tuttuja yhteistyötahoja ja myös yhteisestä hankkeesta on aiempaa kokemusta vuosilta 2020–2021.

Vastuullisuuden lisääminen elinkeinokalataloudessa

Oman jäähileaseman myötä kalastajien ei tarvitse ostaa jäätä tai kuljettaa sitä pitkiä matkoja. Jäähileasema parantaa kalojen säilyvyyttä, ja tehostaa näin niin jatkokäsittelyä kuin jälleenmyyntiä. Kylmäketju säilyy aiempaa varmemmin katkeamattomana, mikä osaltaan edistää sitä, että hävikin määrä kalankäsittelyssä vähenee.

Uusi jäähilekone kuluttaa vähemmän energiaa kuin vanha kone. Toisen ilmalämpöpumpun käyttö vähentää säteilylämmittimien käytön tarvetta ja sähkön kulutusta, ja siten energian kulutusta.

Uuden vakuumpakkaus koneen avulla voidaan pakastaa aiempaa pienempiä kalamääriä ja kuljettaa myöhemmin isompina erinä kalajalostustehtaisiin ja tukkuihin. Tämä vähentää tarvittavien kuljetusten määrää, minkä myötä liikenteen hiilidioksidipäästöt pienenevät.

Ilmastonmuutoksen huomioiminen

Uusi jäähilekone kuluttaa vähemmän sähköä kuin vanha jäähilekone, ja näin hanke edistää energiatehokkuutta. Jäiden sulaminen vähenee, koska uuden jäähilekoneen kylmälaitteet ovat vanhaa kehittyneemmät.

TOIMINTA-ALUE JA KOHDERYHMÄT

Hankkeen toiminta-alue

Hanke toteutetaan Suomussalmen kunnan alueella. Samaa ideaa on hyödynnetty Kainuussa jo aiemmin esimerkiksi Vaalassa ja Kuhmossa tehdyissä jäähileaseman hankinnoissa. Suomussalmen hanke poikkeaa näistä siten, että Suomussalmelle hankittava jäähilekone tulee olemaan vain kaupallisten kalastajien käytössä. Aiemmin vapaassa käytössä olleeseen vanhaan jäähilekoneeseen kohdistui ilkivaltaa, ja tältä halutaan nyt välttyä rajaamalla käyttäjäryhmäksi vain kaupalliset kalastajat.

Hankkeen kohderyhmät

Ruokapuiston kalankäsittelytiloissa toimivat neljä suomussalmelaista I-ryhmän kaupallista kalastajaa.

Huomioiko hanke alle 30-vuotiaita? Miten?

Hankkeen toteutukseen ei osallistu alle 30-vuotiaita.

JATKUVUUS

Jäähilekone ja muu tarvittava laitteisto tulee Suomussalmen kunnan omistukseen. Koneita ja laitteita käyttävät kalastajat maksavat jäähilekoneen ja pienhankintojen omarahoitusosuuden kunnalle vuokralaskutuksen kautta jälkikäteen.

TIEDOTTAMINEN

Suomussalmen kunta huolehtii hankkeen tiedotuksesta alueella. Kunta tiedottaa hankkeen käynnistymisestä ja päättymisestä ainakin kunnan Internet-sivuilla. Hankkeeseen liittyvissä kysymyksissä voi ottaa yhteyttä kunnan elinvoimapalveluihin.

KUSTANNUKSET

Hankkeen kustannukset koostuvat jäähilekoneesta, jään kuljettamiseen tarvittavista astioista kansineen, haarukkavaunusta, vaa'asta, vakuumpakkaukoneesta ja ilmalämpöpumpusta. Tarjoukset koneista ja laitteista pyysi kunnan valtuuttamana kalastaja Pekka Vakkilainen. Vakkilaisella on hyvä käsitys alan toimijoista ja jo ennestään kontakteja alan kone- ja laitevalmistajiin sekä tietoa kalastajien todellisista kone- ja laitetarpeista.

Jäähilekoneesta on saatu tarjoukset kolmelta toimijalta (Oy MG-Trading Ab, Bedika Oy/kaksi tarjousta ja Dayton Oy). Jään kuljetusastioista kansineen on saatu tarjoukset kahdelta toimijalta (DAT-Schaup Finland Oy ja Oy MG-Trading Ab/kaksi tarjousta). Vakuumpakkaukoneesta on saatu tarjoukset kolmelta toimijalta (Solotop Oy, Koneteollisuus Oy ja Finnvacuum Oy/kaksi tarjousta). Tarjouksia on kysytty mahdollisuuksien mukaan paikallisilta toimijoilta (ilmalämpöpumpusta ja haarukkavaunusta saatiin määräaikaan mennessä vain yksi tarjous). Suunnitelmassa esitetyt tarjoukset on saatu ennen hankesuunnitelman jättämistä.

Lopullisiin valintoihin koneista ja laitteista vaikuttivat esimerkiksi aiemmat positiiviset kokemukset toimijoista (esimerkiksi Oy MG-Trading Ab:lta on hankittu aiemmin nahoituskone), toimintavarmuus, huollon järjestämisen helppous ja kalastajien kokemukset muualla Suomessa. Valittu toimija ei siis aina ole halvimman tarjouksen jättänyt eikä hinta ole aina ollut valintaperuste, vaan laitteista on pyritty valitsemaan paras. Alla esitetyt hinnat ovat verottomia (alv 0 %).

Kustannukset on eritelty tarjousten pohjalta seuraavasti:

Hankkeen kustannukset

Jäähilekone (yritys: MG-Trading Oy)	17 325 euroa
Jään kuljetusastiat ja kannet (10 kpl) (yritys: DAT-Schaub Finland Oy)	6 920 euroa
Ilmalämpöpumppu, hinta sisältää asennuksen (yritys: Kylmä- ja kodinkonehuolto Manninen Oy)	2 057 euroa
Haarukkavaunu (yritys: Rauta Korpela Oy)	362 euroa
Vaaka (yritys: Solotop Oy)	670 euroa
Vakuumpakkaus kone (yritys: Finnvacuum Oy)	5 550 euroa
Sähkötyöt, lvi-asennus (kunnan työntekijät ja materiaalit, erittely alla)	3 000 euroa
Yhteensä	35 884 euroa

Erittely kunnan työntekijöiden työkustannuksista ja tarvittavista materiaaleista

Sähkämiehen työt, tuntihinta 50 euroa/h	50 euroa * 16 h = 800 euroa
Sähkämateriaali	550 euroa
Putkimiehen työt, tuntihinta 50 euroa/h	50 euroa * 12 h = 600 euroa
LVI-materiaali	750 euroa
Rakennuttajainsinöörin/työnjohdon työt, tuntihinta 75 euroa/h	75 euroa * 4 h = 300 euroa

Teknisten palvelujen ilmoittamat palkkakustannukset sisältävät kaikki palkan sivukulut (arviolta 1,3 %).

Hankkeeseen ei sisälly hallinnollisia palkkakustannuksia. Suomussalmen kunta on sitoutunut vastaamaan hankkeen hausta, hallinnoinnista ja loppuraportoinnista. Elinvoimapalveluiden henkilöstöön mahdollisesti

kohdistuvat matka- ja palkkakustannukset hankkeen hallinnoinnista kuuluvat kunnan yrityspalveluiden normaaliin toimintaan alueen yritysten toiminnan tukemisessa.

Hankkeessa kyseessä ovat elintarvikkeiden käsittelyyn käytettävien koneiden ja laitteiden hankinnat, joten hankkeen valmistuttua voi tulla vaatimus terveystarkastajan tai hygieenikkoeläinlääkärin suorittamasta tilojen tarkastuksesta. KEHA-keskus vaati sen aiemmassa Ruokapuiston kalankäsittelytilojen hankkeessa. Tarkastuksesta ei tullut hankkeelle tuolloin kustannuksia, joten mahdollista tarkastusta ei huomioida kustannuserittelyssä.

RAHOITUSUUNNITELMA

Suomussalmen kunta vastaa hankkeen välirahoituksesta ja neljä suomussalmelaista I-ryhmän kaupallista kalastajaa hankkeen omarahoitusosuudesta (20 %). Kalastajat ovat toimittaneet sitoumuksen omarahoitusosuuden maksamisesta kirjallisena kuntaan. Kunta laskuttaa hankkeen omarahoitusosuuden kalastajilta hankkeen päätyttyä vuokralaskutuksen yhteydessä.

Hankkeessa ei käytetä omarahoitusosuuden kattamiseen vastikkeetta suoritettua työtä.